

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 18 lipca 2023 r.

WPS-VI.431.2.17.2023.xxx

Pani xxx xxx
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Poświętnem
ul. Szkolna 2
05-326 Poświętne

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxx xxx – inspektor wojewódzki przeprowadzili w okresie od 22 maja do 21 czerwca 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Poświętnem³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.) w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie od 1 lipca 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 22 maja br.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania, natomiast pozytywnie, pomimo nieprawidłowości ocenił działania podjęte w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Dalej: GOPS, Ośrodek, Organ, jednostka kontrolowana;

I. Organizacja zadania

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani xxx xxx – zatrudniona na tym stanowisku od xxx r. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główna księgowa jednostki kontrolowanej – Pani xxx xxx, zatrudniona od xxx r. Szczegółową organizację Ośrodka, zakres działania poszczególnych stanowisk pracy oraz ich zadania określa regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr xxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem z dnia xxx r. Akt ten w Rozdziale I § 7 ust. 6 pkt 3 wyodrębnia Dział Świadczeń Rodzinnych⁴, natomiast zadania ww. stanowiska określono w § 16 regulaminu. Wobec powyższego, zrealizowano obowiązek wynikający z przepisu art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań z ustawy zajmowały się nw. osoby:

1. Pani jako Kierownik, posiadająca upoważnienie⁵ Wójta Gminy Poświętne do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani xxx xxx – inspektor ds. świadczeń i FA, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxx r., posiadająca upoważnienie⁶ Wójta Gminy Poświętne do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
3. Pani xxx xxx – podinspektor ds. świadczeń, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxx r., posiadająca upoważnienie⁷ Wójta Gminy Poświętne do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Upoważnienia dla pracowników wydawane były na pisemny wniosek kierownika Ośrodka przez Wójta Gminy Poświętne na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Pracownicy merytoryczni otrzymali do wiadomości, realizacji i stosowania aktualny zakres obowiązków, w którym określono realizację kontrolowanych zadań, natomiast aktualnego zakresu obowiązków nie posiada Kierownik Ośrodka. Jedyne zakres czynności

⁴Regulamin był nowelizowany: Zarządzeniem xxx z dnia xxx r., Zarządzeniem NR xxx z dnia xxx r. i Zarządzeniem Nr xxx z dnia xxx r. Nie dotyczyły one zadań związanych z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych.

⁵ Upoważnienie Nr xxx Wójta Gminy Poświętne z dnia xxx r.

⁶ Upoważnienie Nr xxx Wójta Gminy Poświętne z dnia xxx r.

⁷ Upoważnienie Nr xxx Wójta Gminy Poświętne z xxx r.

Kierownika Ośrodka został ustalony w 1990 r. w momencie powstania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem i objęcia przez Panią funkcji Kierownika Ośrodka. Na przestrzeni 23 lat nie został zaktualizowany. Wobec powyższego, zakres obowiązków nie obejmuje realizacji podlegających kontroli zadań.

II. Prawdliwość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 1 stycznia 2022 r. Ośrodek nie prowadził egzekucji nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji wojewody lub marszałka⁸.

W okresie od 1 lipca 2021 r. do dnia kontroli do jednostki kontrolowanej nie wpłynęły wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, które należało przekazać do Wojewody Mazowieckiego w celu ustalenia, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w związku z art. 23a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, bądź w związku z art. 23a ust. 2 ustawy należało wystąpić do wojewody o ustalenie, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

III. Prawdliwość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego i jego wypłacania

W okresie zasiłkowym 2021/2022 do Ośrodka wpłynęło 341 wniosków o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami (334 wnioski papierowe i 7 wniosków elektronicznych), w tym 24 spraw, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r., poz. 103 z późn. zm.).

Wydano 263 decyzji przyznających (w tym 21 decyzji, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”), 60 decyzji odmawiających, 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne, 32 decyzje uchylające, 8 decyzji zmieniających i 9 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i o zwrocie⁹. Ponadto, 18 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia.

⁸ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczeń z dnia 22 maja 2023 r., stanowiący załącznik nr 5 do „Zasad Kontroli”.

⁹ Załącznik Nr 2 - Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego „(...) W okresie zasiłkowym 2021/2022 do jednego wniosku wydano 2 decyzje: 1 decyzja odmowna –

W bieżącym okresie zasiłkowym 2022/2023 do dnia kontroli do Ośrodka wpłynęły 243 wnioski (239 wnioski papierowe i 4 wnioski elektroniczne).

Wydano 216 decyzji przyznających świadczenie (w tym 29 decyzji, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”), 22 decyzje odmawiające, 18 decyzji uchylających, 6 decyzji zmieniających oraz 6 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń. Ponadto, 1 wniosek złożony 18 maja br., na dzień kontroli nie został rozpatrzony, 3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku art. 24a ust. 2 ustawy, 1 wniosek przekazano według właściwości do innej gminy. Nie było spraw, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 25 spraw z okresu podlegającego kontroli w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych,

- 13 spraw z okresu zasiłkowego 2021/2022. W sprawach wydano 11¹⁰ decyzji przyznających (w tym 1 decyzję¹¹ z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”), 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne¹², 1 decyzję¹³ odmawiającą prawo do zasiłku i dodatku, 2 decyzje uchylające¹⁴ i 1 decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń¹⁵
- oraz 12 spraw z okresu zasiłkowego 2022/2023. W sprawach wydano 9¹⁶ decyzji przyznających (w tym: 2 decyzje¹⁷ z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”), 2 decyzje¹⁸ odmawiające prawo do zasiłku i dodatku z powodu przekroczenia

sprawa w trybie odwoławczym trafiła do SKO. SKO przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia. Po ponownej weryfikacji organ przyznał świadczenia rodzinne na zasadach „złotówki za złotówkę” (art. 5 ust. 3-3c ustawy o świadczeniach rodzinnych)”

¹⁰ Decyzje nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., i xxx z xxx r.

¹¹ Decyzja nr xxx z xxx r.

¹² Decyzja nr xxx z xxx r.

¹³ Decyzja nr xxx z xxx r.

¹⁴ Decyzje nr: xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁵ Decyzja nr xxx z xxx r.

¹⁶ Decyzje nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., i xxx z xxx r.

¹⁷ Decyzje nr: xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁸ Decyzje nr: xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

kryterium dochodowego, 1 decyzję uchylającą¹⁹ i 1 decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń²⁰). Ponadto 1 wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia²¹.

Kierownik GOPS poinformowała, że w okresie podlegającym kontroli jednostka kontrolowana nie prowadziła postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem oraz nie odnotowano spraw, w których nastąpił zgon wnioskodawcy.

Postępowanie w sprawach o ww. świadczenia każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także w § 2 pkt 1–9 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466) oraz dokumenty wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W skontrolowanych sprawach wnioskodawcy ubiegali się o zasiłek rodzinny oraz:

- 2 dodatki z tytułu urodzenia się dziecka,
- 1 dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- 5 dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- 18 dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- 40 dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- 7 dodatków z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły).

W badanych sprawach dotyczących ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wnioski były kompletne, zawierały w swojej treści niezbędne dane, oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. Wnioski zostały prawidłowo opatrzone pieczęcią z datą wpływu oraz numerem z dziennika korespondencji GOPS w Poświętnem.

Wnioski w 17 sprawach nie zawierały podpisu osoby przyjmującej wniosek, co jest niezgodne z art. 46 § 1 k.p.a. Należy zwrócić uwagę, że podpis osoby przyjmującej stanowi czynnik kontrolny, gdyż prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym

¹⁹ Decyzja nr xxx z xxx r.

²⁰ Decyzja nr xxx z xxx r.

²¹ Nr xxx z xxx r.

również przyjmowanie wniosków wymaga imiennego upoważnienia organu właściwego, przy jego braku nie można stwierdzić czy czynności te wykonywała osoba do tego uprawniona.

W 3 skontrolowanych sprawach²² do Ośrodka wpłynęły wnioski złożone na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Do spraw dołączone były m.in. wydruki z rejestru PESEL potwierdzające nadanie nr PESEL wraz z symbolem UKR w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie i świadczące o pobycie na terytorium RP od 24 lutego 2022 r. i wydruki danych o beneficjentach.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia dziecka w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, w pieczy zastępczej, pod opieką opiekuna prawnego, pozostającego w związku małżeńskim ani uprawnionego do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

Ponadto, w przypadku ustalenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w dokumentacji znajdowały się zaświadczenia pracodawcy o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego. Świadczenia przyznawane były w prawidłowej wysokości określonej w przepisie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W myśl art. 10 ust. 1 ww. ustawy oraz § 6 rozporządzenia wykonawczego prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano dodatek. W przypadku ustalenia prawa do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania znajdowały się oświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły. Osoby ubiegające się o przyznanie dodatku z tytułu urodzenia się dziecka dołączyły dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. W sprawie dotyczącej ustalenia prawa do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wnioskodawczyni dołączyła orzeczenie o niepełnosprawności. Jednostka kontrolowana niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne i należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia. Pozyskiwano dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 23b ust. 1 pkt 3 ustawy. Do

²²Decyzje przyznające nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

wniosków dołączono inne niezbędne weryfikacje, które jednostka kontrolowana uzyskała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia, tj. PESEL, CBB, KRUS, CEIDG, SIO MEN, Rynek Pracy, CWU, EKSMOoN.

W 17 sprawach zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem przyznano w jednostce kontrolowanej jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł²³. Natomiast w 3 sprawach, w których dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku przyznano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” (w 1 sprawie w przypadku gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne dochód przekroczył kwotę 764 zł²⁴). Decyzje przyznające prawo do świadczeń z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę” zawierały czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia kryterium dochodowego. Ponadto, w 3 sprawach z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego, prawidłowo odmówiono stronie prawa do świadczeń (w uzasadnieniu decyzji poinformowano stronę, że w sprawie nie ma zastosowania mechanizm „złotówka za złotówkę”). W 1 sprawie²⁵ na podstawie art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych prawidłowo pozostawiono wniosek bez rozpatrzenia z powodu niedostarczenia dokumentu potwierdzającego uzyskanie dochodu przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy. W 1 sprawie na podstawie art. 105 § 2 k.p.a. prawidłowo umorzono postępowanie administracyjne, ponieważ strona wniosła o wycofanie wniosku.

Podstawą obliczenia dochodu były dokumenty dochodowe dotyczące właściwego roku bazowego. Ustalono, że dochody wnioskodawców wyliczono w sposób prawidłowy, za wyjątkiem 1 sprawy²⁶, gdzie ma zastosowanie mechanizm „złotówka za złotówkę”. Doliczenie dochodu z gospodarstwa rolnego było niezgodne z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym²⁷, a ustalony pierwotnie dochód w przeliczeniu na jednego członka rodziny miał wpływ na uprawnienia do świadczeń, ponieważ wysokość świadczeń zaniżono. Podczas kontroli, tj. 29 maja 2023 r. Organ zmienił w części decyzję w tej sprawie i przyznał zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego na zasadach, o których mowa w art. 5 ust. 3-3c ustawy o świadczeniach rodzinnych w łącznej wysokości 704,40 zł, tj. o 39,62 zł wyższej niż

²³ Art. 5 ust. 1 ustawy

²⁴ Art. 5 ust. 2 ustawy

²⁵ xxx z xxx r.

²⁶ Decyzja nr xxx z xxx r.

²⁷ Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 poz. 333)

w poprzedniej decyzji. Pani Kierownik oświadczyła²⁸, że Wnioskodawczyni „... Do wniosku dołączyła oświadczenie o wielkości gospodarstwa rolnego w roku kalendarzowym 2020 (załącznik nr ZSR-07). Na podstawie oświadczenia Pani (...) do dochodu rodziny doliczono dochód z tytułu posiadanego gospodarstwa rolnego w wysokości 475,46 zł. W wyniku przeliczenia ustalono, że miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę wyniósł 704,51 zł. W toku weryfikacji dokumentacji na nowy okres świadczeniowy tj. 2022/2023 w miesiącu listopadzie 2022 r. ustalono, po wcześniejszym kontakcie z Urzędem Gminy Poświętne Wydział Podatków, że łączna powierzchnia gruntów rolnych w roku 2020 i 2021 nie przekroczyła ha fizycznego i ha przeliczeniowego. Mając na uwadze powyższe dokonano weryfikacji dochodu rodziny i nie doliczono dochodu z tytułu gospodarstwa rolnego. W wyniku weryfikacji dochodu ustalono, że miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę wyniósł 696,59 zł. Dodatkowo w toku weryfikacji organ ustalił, że Pani (..) od dnia 1 czerwca 2022 r. podjęła zatrudnienie na podstawie umowy zlecenie w firmie (...). W związku z powyższym oraz zgodnie z art. 3 pkt 24 lit. c i art. 5 ust. b ustawy o świadczeniach rodzinnych dokonano weryfikacji dochodu rodziny. W toku postępowania ustalono, że dochód rodziny w przeliczeniu na osobę wyniósł 820,91 zł, a świadczenia rodzinne wypłacone w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 31 października 2022 r. były świadczeniami nienależnie pobranymi. Organ dokonał weryfikacji wypłaconych świadczeń rodzinnych za okres od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 31 października 2022 r., co zostało ujęte w decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń nr xxx z dnia xxx r. Omyłkowo i z powodu natłoku różnego rodzaju obowiązków nie zweryfikowano wysokości przyznanych świadczeń rodzinnych za okres od dnia 1 lipca 2022 r. do 31 lipca 2022 r.”

We wszystkich sprawach prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki wraz z dodatkami, a także prawidłowo określono ich wysokość²⁹ z wyjątkiem 1 sprawy³⁰, w której ustalono prawo do świadczeń z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, o czym mowa powyżej.

W sentencji wszystkich decyzji z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” wydanych w ww. sprawach zawarto informację o ustalonej do wypłaty łącznej kwocie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem/dodatkami. W sprawach należało orzec o przysługujących

²⁸Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczeń z dnia 29 maja 2023 r., stanowiący załącznik nr 5 do „Zasad Kontroli”.

²⁹Wysokość dodatku określona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna (Dz. U. 2021 r., poz. 1481)

³⁰Decyzja nr xxx z xxx r.

rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z art. 5 ust. 3a ustawy ustalić do wypłaty łączną kwotę zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem, w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny za okres, w jakim będą one wypłacone.

W 3 sprawach przed upływem końca okresu zasiłkowego prawidłowo uchylono decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. W dwóch z nich powodem uchylecia było uzyskanie dochodu przez członka rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, zaś w ostatniej wniosek strony o uchylenie decyzji. Ponadto w 1 sprawie³¹, jednostka kontrolowana po uzyskaniu informacji, że obywatelka Ukrainy wyprowadziła się (wróciła do Ukrainy) nie informując o tym Organu, prawidłowo podjęła działania i wstrzymała wypłatę świadczeń.

W trakcie kontroli zbadano 2 sprawy, w których wydano 2 decyzje o uznaniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia z uwagi na wypłatę świadczeń w okresie, w którym świadczenia nie przysługiwały (w 1 sprawie na podstawie wydanej decyzji uchylającej, a w 1 sprawie po zakończeniu realizacji decyzji ustającej prawo do świadczeń).

W decyzjach w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie w podstawie prawnej i treści powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy, tj., że kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienia. Organ prawidłowo ustalał podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranych świadczeń oraz wysokość odsetek za opóźnienie.

Wszystkie poddane kontroli decyzje wydano zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a.: oznaczenie organu właściwego, tj. Wójta Gminy Poświętne, numer decyzji, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne (poza decyzjami przyznającymi), pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania, zawierały pouczenie o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. W decyzjach przyznających odstąpiono od uzasadnienia decyzji, gdyż uwzględniały one w całości żądanie strony. W decyzjach tych przywołano art. 107 § 4 k.p.a. oraz jego brzmienie. Decyzje przyznające zawierały informację o terminie wypłaty świadczenia, a także informację o terminie wyrównania wypłaty świadczeń za miesiące poprzednie. Ponadto, wszystkie decyzje podpisane były przez Panią Kierownik.

W wydanych decyzjach stwierdzono następujące uchybienia:

³¹ Decyzja nr xxx z xxx r.

- w decyzjach przyznających prawo do świadczeń w treści tych decyzji nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne klauzulę natychmiastowej wykonalności oraz nie przytoczono treści przepisu w brzmieniu określonym w ustawie,
- w decyzjach uchylających nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie w ten sposób, że w sentencji zawarto również zapis o zaprzestaniu wypłacania świadczeń. W sprawie należało uchylić decyzję ustalającą prawo do świadczeń, z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty.
- w treści decyzji o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych zasiłków oraz dodatków nie pouczone stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zgodnie z art. 30 ust. 7 ustawy o świadczeniach.

Jednostka kontrolowana terminowo rozpatrywała sprawy dotyczące ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku, poza 1 sprawą (okres zasiłkowy 2021/2022), gdzie zbyt późno wszczęła postępowanie administracyjne w sprawie żądania zwrotu świadczeń nienależnie pobranych. 22 listopada 2022 r. strona w Ośrodku pisemnie oświadczyła, że jest zatrudniona na umowę zlecenie od 1 czerwca 2022 r. i przedstawiła wysokość uzyskanego dochodu netto za lipiec 2022 r. 30 grudnia 2022 r. Ośrodek ponownie dokonał weryfikacji dochodu rodziny, w wyniku którego ustalono, że od 1 sierpnia 2022 r. nastąpiło przekroczenie kryterium dochodowego uprawniające do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania jednostka kontrolowana podjęła dopiero 10 stycznia 2023 r., tj. po blisko 1,5 miesiąca. Sprawy powinny być załatwiane bez zbędnej zwłoki, w terminie miesiąca. W przypadku tym został uchybiony termin określony w art. 35 § 3 k.p.a., którego konsekwencją było nieterminowe wydanie decyzji³² o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego oraz dodatków. Ośrodek winien zgodnie z art. 36 §1 k.p.a. powiadomić stronę postępowania o zaistniałym fakcie, podając przyczynę zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy, czego w niniejszej sprawie nie uczyniono.

Badane decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.

Analiza kart zrealizowanych świadczeń potwierdziła, że ww. zasiłki oraz dodatki wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach

³² Decyzja nr xxx z xxx r.

administracyjnych. Przyznane zasiłki wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy, na wskazane przez wnioskodawców rachunki bankowe.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. 17 wniosków nie opatrzone podpisem/parafką osoby przyjmującej wniosek.
2. W 1 sprawie nieprawidłowo ustalono wysokość przyznanych świadczeń rodzinnych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” za lipiec 2022 r.
3. W sentencji decyzji przyznających z zastosowaniem „złotówka za złotówkę” nie orzeczono o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń.
4. W 1 sprawie uchybiono terminowi określonemu w art. 35 § 3 k.p.a. w zakresie wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie żądania zwrotu świadczeń nienależnie pobranych.
5. W decyzjach uchylających nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie, w ten sposób, że w sentencji zawarto również zapis o zaprzestaniu wypłacania świadczeń, a powinien być zawarty zapis: „uchylam decyzję nr ... z dnia ...”.

Uwagi i wnioski:

1. Zakres czynności Pani Kierownik nie obejmował kontrolowanych zadań, tj. ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. W decyzjach przyznających prawo do świadczeń w treści tych decyzji nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne klauzulę natychmiastowej wykonalności oraz nie przytoczono treści przepisu w brzmieniu określonym w ustawie.
3. W treści decyzji o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych zasiłków oraz dodatków nie pouczone stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zgodnie z art. 30 ust. 7 ustawy o świadczeniach.

Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem oraz pracownicy merytoryczni, którzy realizowali kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Panią Kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Każdorazowego potwierdzenia przyjęcie wniosku poprzez opatrzenie go podpisem i datą jego przyjęcia, stosownie do przepisu art. 46 § 1 k.p.a.
2. Ustalania wysokości przyznanych świadczeń rodzinnych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” z uwzględnieniem prawidłowego stosowania art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym.
3. W sentencjach decyzji przyznających z zastosowaniem „złotówka za złotówkę” orzekania o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń.
4. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością, a w szczególności:
 - stosowania terminów określonych w art. 35 § 3 k.p.a. Zgodnie z art. 36 § 1 k.p.a. o każdym przypadku niezakończenia sprawy w terminie określonym w art. 35 k.p.a. lub w przepisach szczególnych zawiadamiania strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin zakończenia sprawy,
 - formułowania rozstrzygnięcia w decyzjach uchylających z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty.

Uwagi i wnioski

Zasadnym jest:

- a. podjęcie działań w celu uaktualnienia zakresu czynności Kierownika Ośrodka o zapisy uwzględniające realizację wszystkich zadań, w tym z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- b. przywoływanie w decyzjach przyznających art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz przytaczanie w treści brzmienia tego przepisu,
- c. pouczenie w decyzjach o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zgodnie z art. 30 ust. 7 ustawy o świadczeniach.

Pouczenie

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków

lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
**Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan xxx xxx - Wójt Gminy Poświętne